

B E S L U T S P R O M E M O R I A

FI Dnr 13-6297

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Nya föreskrifter och allmänna råd om viss verksamhet med konsumentkrediter

Sammanfattning

Med anledning av den nya lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter som träder i kraft den 1 juli 2014 ger Finansinspektionen ut nya föreskrifter och allmänna råd om viss verksamhet med konsumentkrediter. Syftet med det nya regelverket är främst att motverka överskuldsättning hos konsumenter.

Den mest centrala delen av föreskrifterna innehåller de krav som Finansinspektionen anser måste vara uppfyllda för att verksamheten ska drivas på ett sätt som är sunt. Föreskrifterna omfattar i denna del bland annat krav på att företaget ska fastställa interna regler för kreditgivningen, krav på att företaget ska dokumentera kreditärendena och krav på att företaget har rutiner för uppföljning och hantering av förfallna krediter. Föreskrifterna innehåller också regler om vissa typer av rörliga ersättningar och rutiner för klagomålshantering.

Utöver de krav som ska vara uppfyllda för att verksamheten ska kunna anses sund innehåller föreskrifterna bestämmelser om vilka uppgifter som företaget ska lämna till Finansinspektionen när det ansöker om tillstånd. De företag som omfattas av föreskrifterna ska även rapportera uppgifter till Finansinspektionen kvartalsvis.

Föreskrifterna börjar gälla den 1 juli 2014.

Innehåll

SAMMANFATTNING	1
1 UTGÅNGSPUNKTER	3
1.1 MÅLET MED REGLERINGEN	3
1.2 NUVARANDE OCH KOMMANDE REGELVERK	3
1.3 REGLERINGSALTERNATIV	4
1.4 RÄTTSLIGA FÖRUTSÄTTNINGAR	5
1.5 ÄRENDETS BEREDNING	5
2 MOTIVERING OCH ÖVERVÄGANDEN	6
2.1 INLEDNING	6
2.1.1 Ansökans innehåll.....	7
2.1.2 Sundhet i viss verksamhet med konsumentkrediter.....	9
2.1.3 Dokumentationskravet.....	14
2.1.4 Uppföljning av kreditärende.....	16
2.1.5 Hantering av förfallna krediter.....	17
2.1.6 Inga rörliga ersättningar som beror på lämnade krediter	17
2.1.7 Klagomålshantering	19
2.1.8 Rapportering av uppgifter.....	20
3 FÖRSLAG TILL FÖLJDÄNDRINGAR I ANDRA FÖRESKRIFTER OCH ALLMÄNNA RÅD.....	20
3.1 FÖLJDÄNDRINGAR I FFFS 2009:3 OCH FFFS 2009:1	20
4 FÖRSLAGETS KONSEKVENSER	21
4.1 KONSEKVENSER FÖR FÖRETAGEN.....	21
4.1.1 Berörda företag.....	21
4.1.2 Konsekvenser vid ansökningstillfället.....	22
4.1.3 Interna regler för kreditgivning	23
4.1.4 Rutin för kreditprövning och krav på dokumentation	24
4.1.5 Skyldighet att följa upp lämnade krediter.....	24
4.1.6 Rutiner för hantering av förfallna krediter.....	24
4.1.7 Vissa rörliga ersättningar är osunda.....	24
4.1.8 Klagomålshantering	25
4.1.9 Konsekvenser av rapporteringskrav.....	25
4.1.10 Konsekvenser för konkurrensen på marknaden	25
4.2 SÄRSKILT OM KONSEKVENSER FÖR MINDRE FÖRETAG.....	26
4.3 KONSEKVENSER FÖR SAMHÄLLET OCH KONSUMENTERNA	26
4.4 KONSEKVENSER FÖR FINANSINSPEKTIONEN	28

1 Utgångspunkter

1.1 Målet med regleringen

Riksdagen har beslutat om en ny lag om viss verksamhet med konsumentkrediter (prop. 2013/14:107). Lagen träder i kraft den 1 juli 2014. Med den nya lagen blir det tillståndspliktigt att driva verksamhet med att lämna eller förmedla krediter till konsumenter. Tillstånd enligt den nya lagen behövs dock inte för de som redan har tillstånd från Finansinspektionen som exempelvis bank, betalningsinstitut, e-pengainstitut eller kreditmarknadsbolag. Bakgrunden till den nya lagen är att överskuldssättningen hos konsumenter under en rad år kraftigt har ökat vilket bland annat anses bero på att det funnits brister i hur de aktörer som ger krediter till konsumenter agerat. Genom att införa tillståndsplikt för viss verksamhet med konsumentkrediter och bland annat ställa krav på att verksamheten ska vara sund, vill regering och riksdag komma till rätta med problemet. Den nya lagen innehåller bemyndigande till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att utfärda föreskrifter i flera avseenden. Finansinspektionen har fått bemyndigande att föreskriva om bland annat vad en ansökan om tillstånd ska innehålla samt hur kravet på sundhet kan uppfyllas.

Målet med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd är att ge vägledning om vad en ansökan om att driva verksamhet med konsumentkrediter ska innehålla. I föreskrifterna preciseras och utvecklas därför även de krav som ställs på verksamheten i syfte att motverka en i ett konsumentperspektiv osund verksamhet. Det övergripande målet med föreskrifterna är att bidra till en minskad överskuldssättning hos konsumenter vilket som nämnts också är syftet med den nya lagen.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

Alla näringsidkare som lämnar eller erbjuder krediter till konsumenter måste följa konsumentkreditlagen (2010:1846). Konsumentverket har gett ut allmänna råd till lagen.¹

Även Finansinspektionen har gett ut allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden.² Dessa råd ska tillämpas av företag som står under Finansinspektionens tillsyn. Som exempel på företag kan nämnas kreditinstitut som är reglerade genom lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF).

Många företag som erbjuder krediter till konsumenter står dock inte under Finansinspektionens tillsyn. Om verksamheten med krediter är företagets huvudsakliga verksamhet är verksamheten dock anmälningspliktig till Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet (AnmL). Denna anmälningsplikt bortfaller i och med den nya la-

¹ Konsumentverkets allmänna råd (KOVFS 2011:1) om konsumentkrediter.

² Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2011:41) om krediter i konsumentförhållanden.

gen om viss verksamhet med konsumentkrediter eftersom alla företag som erbjuder eller förmedlar krediter till konsumenter måste ha ett tillstånd för detta. Det bör noteras att de anmälningsspliktiga företagen inte har omfattats av Finansinspektionens allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden. De kommer heller inte att omfattas av råden när de får tillstånd enligt den nya lagen.

Som nämnts ovan ska alla företag som lämnar eller erbjuder krediter till konsumenter följa konsumentkreditlagen. Idag är det Konsumentverket som utövar tillsyn över att konsumentkreditlagen följs, utom när det gäller verksamhet som står under Finansinspektionens tillsyn. I samband med att den nya lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter träder i kraft den 1 juli 2014 görs dock samtidigt en ändring i konsumentkreditlagen. Ändringen innebär att det är Konsumentverket och inte Finansinspektionen som ska ha tillsyn över att företag som har tillstånd enligt den nya lagen följer konsumentkreditlagen. Tillsynen för dessa företag blir således delad mellan Finansinspektionen och Konsumentverket. Konsumentverket övervakar hur företagen följer konsumentkreditlagen och Finansinspektionen prövar tillståndsansökningar och övervakar följsamheten till övrig reglering. Beträffande övriga företag som har tillstånd hos Finansinspektionen, till exempel banker och kreditmarknadsbolag, ligger tillsynen avseende konsumentkreditlagen kvar hos inspektionen.

I detta sammanhang ska nämnas att Konsumentverket från och med den 1 april 2014 fått utvidgade möjligheter att ingripa mot företag som brister i den kreditprövning företagen är skyldiga att göra enligt konsumentkreditlagen (se prop. 2013/14:34). Denna utvidgade ingripandemöjlighet för Konsumentverket ska också ses som en åtgärd för att stärka konsumentskyddet och för att bidra till att minska överskuldsättningen i samhället.

1.3 Regleringsalternativ

Som nämnts ovan är en bidragande orsak till den nya lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter att det finns brister i hur företagen sköter sin verksamhet med kreditgivning. En typ av låneprodukt är de så kallade snabblånen som inte sällan kännetecknas av aggressiv marknadsföring och en hög effektiv ränta till följd av att avgifter tas ut samtidigt som lånen löper på kort tid. Ibland används begreppet sms-lån eftersom kreditansökan kan göras via sms. Snabblån och särskilt sms-lån pekats ut som den typ av krediter som ligger bakom en stor del av den ökande överskuldsättning hos konsumenter.³

Den nya lagen innehåller i stor utsträckning rambestämmelser där den mest centrala är kravet på sund verksamhet. Regler om kreditgivning finns redan i konsumentkreditlagen. Trots detta anses bristande kreditprövningar vara orsaken till problematiken med överskuldsättning.⁴ Det behövs därför tydliga krav på att företagen ska ha en god styrning och kontroll av verksamheten. Företa-

³ Prop. 2013/14:107 s. 22 ff.

⁴ Se aa. s. 23.

gen ska också ansöka om tillstånd. De behöver då veta vad som ska ingå i en tillståndsansökan.

De alternativ som finns till att ge ut föreskrifter på området är att lämna allmänna råd, att bidra till branschöverenskommelser, eller att inte göra något alls.

Finansinspektionen bedömer att alternativet att inte göra något alls inte bidrar till en bättre kreditgivningskultur och minskad överskuldsättning.

Det har nyligen bildats en branschorganisation för snabblåneföretag. Organisationen är ny och inte alla företag är medlemmar. Det går därför inte att förutse hur en självreglering via branschorgan skulle fungera. Med hänvisning till att det är viktigt att snabbt komma tillrätta med problematiken med överskuldssättning bedömer Finansinspektionen i detta läge att självreglering är en för osäker metod att ta till.

Allmänna råd skulle kunna ge vägledning för företagen, men eftersom det är viktigt att myndigheterna kan stävja avarer effektivt är allmänna råd ett för svagt instrument.

Sammantaget det ovanstående bedömer Finansinspektionen att föreskrifter är det mest effektiva sättet att reglera området.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Bemyndiganden finns i 34 § i den nya lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter. Där anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilket innehåll en ansökan om att driva viss verksamhet med konsumentkrediter ska innehålla, om vilka uppgifter och upplysningar företag under Finansinspektionens tillsyn ska lämna, föreskrifter om avgifter, samt om hur företag kan driva rörelsen på ett sätt som är sunt.

Finansinspektionen har genom förordningen (2014:669) fått bemyndigande från regeringen att meddela föreskrifter.

Det finns inte några EU-rättsliga hinder mot att införa föreskrifterna.

1.5 Ärendets beredning

Arbetet med att ta fram föreskrifter och allmänna råd påbörjades i juni 2013. Ett förslag till föreskrifter och allmänna råd för viss verksamhet med konsumentkrediter samt förslag till följdändringar i föreskrifterna och allmänna råden om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt föreskrifterna om ägar- och ledningsprövning remitterades den 26 mars 2014.

Under arbetets gång har Finansinspektionen haft samrådsmöten med Konsumentverket såväl innan som efter Finansinspektionen remitterade förslaget till föreskrifter och allmänna råd.

I sak har tio myndigheter, företag, privatpersoner och organisationer, däribland den nybildade branchorganisationen för konsumentkrediter, inkommit med remissyttranden. Finansinspektionen har efter remitteringen bearbetat föreskriftsförslagen och i detta arbete beaktat remissinstansernas synpunkter. De mest väsentliga synpunkterna redovisas och bemöts på det sätt som framgår i avsnitt 2. Föreskrifterna har även bearbetats redaktionellt.

2 Motivering och överväganden

2.1 Inledning

I mars 2014 skickade Finansinspektionen ut ett förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om viss verksamhet med konsumentkrediter på remiss till myndigheter, branschen och andra intressenter. Flera remissinstanser har inkommit med synpunkter på förslaget. Mot bakgrund av de synpunkter som har förts fram har Finansinspektionen valt att stryka vissa bestämmelser. Det är bestämmelserna om kravet på revisor, skyldigheten för kreditgivaren att överväga en avbetalningsplan vid förfallen kredit, förbudet för kreditgivaren att vid förlängning ta ut högre räntor eller avgifter än vad motsvarande kredit är förenad med, samt kravet på att viss verksamhet med konsumentkrediter ska drivas med syftet att behålla fordran under hela kreditens löptid.

Några remissinstanser har både i relation till föreskrifternas krav avseende innehållet i ansökan och andra krav anfört att Finansinspektionen inte bör införa en reglering som skiljer sig från vad som gäller för främst kreditinstitut. Finansinspektionen vill inledningsvis övergripande kommentera detta med att det är naturligt att det beroende på vilken verksamhet som ska drivas samt vilket syfte rörelseregleringen har finns behov av olika former av reglering. Även om de nu aktuella företagen såväl som kreditinstitut, om de erbjuder krediter till konsumenter, omfattas av konsumentkreditlagen så skiljer sig verksamheterna mellan de båda institutstyperna väsentligt åt. Rörelsereglerna för kreditinstitut handlar primärt om att skydda insättare och den finansiella stabiliteten. Syftet med lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter är att stävja överskuld-sättningen hos konsumenter. Lagstiftaren har därför funnit att det ska ställas vissa, i jämförelse med vad som gäller för kreditinstitut, mer begränsade krav på sådan verksamhet men som ändå ska leda till att syftet med regleringen uppfylls. Finansinspektionen anser således att det är befogat att både kraven kring vad en tillståndsansökan ska innehålla och de krav som föreskrifterna i övrigt innehåller i vissa delar ser annorlunda ut jämfört med vad som gäller för till exempel kreditinstitut. Det centrala är att regleringen är anpassad till den verksamhet som bedrivs och den prövning som Finansinspektionen ska göra.

I det följande redogör Finansinspektionen för övervägandena kring de kvarvarande reglerna.

2.1.1 Ansökans innehåll

Finansinspektionens ställningstagande: Företag som ansöker om tillstånd att driva viss verksamhet med konsumentkrediter och godkännande av bolagsordning eller stadgar ska vid ansökan redogöra för ägar- och ledningsförhållanden, hur verksamheten ska finansieras, och pågående domstolsprocesser eller skiljeförfaranden. Till ansökan ska företaget bifoga dess bolagsordning eller stadgar samt en verksamhetsplan.

Remisspromemorian: Finansinspektionen har till skillnad från förslaget infört en bestämmelse om att bolagsordning eller stadgar ska bifogas ansökan. I övrigt hade förslaget i huvudsak hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Finansbolagens förening* anser att regleringen bör vara konkurrensneutral och att det inte föreligger skäl att gå längre än vad som gäller för kreditinstitut som beviljar konsumentkrediter. Vidare bör ansökans innehåll regleras på samma sätt som för kreditinstitut, det vill säga genom allmänna råd. *Svenska Konsumentkreditföretagen Ekonomisk förening* anser att det inte finns behov för företag att vid ansökan redogöra för hur finansiering av verksamheten ska ske eller pågående processer. Detta mot bakgrund av att företagen inte anses systemkritiska samt att kapitalkrav inte ställts på företagen eftersom de inte lånar in medel från allmänheten. I ett remissyttrande från en enskild har det anförts att bolagsordning eller stadgar borde bifogas en ansökan om tillstånd. Detta mot bakgrund av att bolagsordningen eller stadgarna ska godkännas av Finansinspektionen i samband med att tillstånd beviljas.

Finansinspektionens skäl: För att Finansinspektionen vid prövningen av en tillståndsansökan ska kunna förstå den avsedda verksamheten och bedöma om det är sannolikt att den kommer att uppfylla kraven i lagen och föreskrifterna, ska företaget bifoga en verksamhetsplan. Verksamhetsplanen ska innehålla samma uppgifter som ett företag vanligtvis lämnar till Finansinspektionen vid en ansökan, exempelvis hur det avser att driva verksamheten med konsumentkrediter, uppgifter om uppdragsavtal, närliggande verksamheter och i förekommande fall information om planerad gränsöverskridande verksamhet. Under inledningen i avsnitt 2.1 har Finansinspektionen redogjort för skälen till att skillnader mellan olika typer av institut är motiverade.

För förståelsen av verksamheten är det även viktigt att Finansinspektionen får information om hur företaget avser att ta emot kreditansökningar från kunder, exempelvis om det ska ske via internet, sms, telefon eller på annat sätt som innebär ett distansförhållande, eller om ansökan ska tas emot genom fysisk närvaro.

Det är också av betydelse för Finansinspektionen att få information om beräknade ledtider från tidpunkten då företaget tar emot en kreditansökan till dess utbetalning av en kredit sker. För att Finansinspektionen ska kunna göra prövningen av ansökan är det även viktigt att uppgifter om avsedd marknad och målgrupp lämnas. Detta kan avse uppgifter om huruvida krediter lämnas med korta löptider så som en månad eller om det handlar om bostadskrediter med

långa löptider på flera årtionden. Det kan även handla om huruvida verksamhetens inriktning är krediter till konsumenter förenade med hög kreditrisk på grund av exempelvis betalningsanmärkningar eller krediter med låg kreditrisk med säkerheter.

Eftersom bolagsordningen eller stadgarna ska godkännas i samband med att tillstånd ges enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter är det naturligt att dessa dokument bifogas ansökan. Liknande bestämmelser finns bland annat för kreditinstitut enligt förordningen (2004:329) och bank- och finansieringsrörelse. Finansinspektionen har därför efter remitteringen kompletterat föreskrifterna med en sådan bestämmelse. Utländska företag omfattas emellertid inte av bestämmelsen.

För att Finansinspektionen ska kunna bedöma företagets överlevnadsförmåga, och kunna säkerställa att det inte ägnar sig åt finansieringsrörelse enligt LBF, är det även nödvändigt att företaget i sin ansökan informerar om hur det avser att finansiera verksamheten med konsumentkreditgivning. Att säkerställa att verksamheten inte utgör finansieringsrörelse är en del i Finansinspektionens bedömning av om det finns skäl att anta att verksamheten kommer drivas i enlighet med övriga författningar.

Redogörelse för sundhet

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag som ansöker om tillstånd att driva viss verksamhet med konsumentkrediter ska i verksamhetsplanen redogöra för hur kraven på sundhet som uppställs föreskrifterna ska uppfyllas.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Tillstyrker förslaget eller har inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Den verksamhet som regleras av den nya lagen ska drivas på ett sätt som är sunt. Ett företag som ansöker om tillstånd enligt lagen ska därmed redan vid ansökningstillfället redogöra för hur det avser att uppfylla detta krav. Det ger Finansinspektionen möjlighet att i ett tidigt skede bedöma verksamhetens sundhet. Det säkerställer vidare att företaget redan från början inrättar rutiner som är anpassade efter verksamhetens rörelse regler. Vilka krav som företaget måste uppfylla för att verksamheten ska anses sund behandlas närmare i avsnitt 2.1.2 nedan.

Eftersom företagets interna regler vid kreditgivning är det centrala styrdokument som avser att beskriva och styra hur företaget hanterar sina krediter, ska även dessa regler bifogas företagets ansökan om tillstånd. Ett företag som avser att driva verksamhet enligt den nya lagen ska alltså redan vid ansökan ha en så pass klar uppfattning om hur det avser att driva verksamheten att det kan fastställa de interna reglerna för kreditgivning. Finansinspektionen godkänner dock inte rutinerna vid en tillståndsprövning, utan bedömer endast om det finns skäl att anta att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de regler som gäller

för verksamheten. I praktiken innebär det att Finansinspektionen under en tillståndsanökan inte påpekar varje brist i en rutin utan gör en helhetsbedömning av innehållet i en ansökan.

Åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag ska till ansökan om tillstånd bifoga rutiner för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism samt dess riskbedömning för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Tillstyrker förslaget eller har inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Företag som driver viss verksamhet med konsumentkrediter kommer också att omfattas av lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (PtL).

En förutsättning för att få tillstånd är att det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att drivas i enlighet med lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter, men även andra författningar som reglerar företagets verksamhet. Företag som ansöker om tillstånd ska därför bifoga de rutiner och åtgärder som krävs enligt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2009:1) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

PtL har ett riskbaserat förhållningssätt och ett företag som omfattas av den regleringen ska göra en riskanalys över dess kunder, produkter, tjänster och andra för verksamheten relevanta faktorer så som distributionskanaler och geografiska områden. De åtgärder som företaget sedan vidtar för att begränsa risken för penningtvätt och finansiering av terrorism ska avspeglas i analysen. Företaget ska därför i ansökan om tillstånd redogöra för den riskbedömning som penningtvättrutinerna och åtgärderna är baserade på.

2.1.2 Sundhet i viss verksamhet med konsumentkrediter

Finansinspektionens ställningstagande: Viss verksamhet med konsumentkrediter ska drivas på ett sätt som är sunt. För att driva en sund rörelse ska företagen bland annat ha interna regler för kreditgivning. Företaget ska även dokumentera och följa upp ett kreditärendes samt ha rutiner för att hantera förfallna krediter och för att på ett effektivt sätt hantera klagomål.

Remisspromemorian: Förslaget innehöll fler krav på en sund rörelse. Finansinspektionen har strukit bestämmelser från förslaget vilket redogörs för under avsnitt 2.1.

Remissinstanserna: Svenska bankföreningen har anfört att det bör förtydligas att de kontroller och krav som ställs på företagen ska ske vid kreditprövningen

snarare än inför kreditbeslutet för att regleringen bättre ska överensstämma med praxis som gäller för kreditinstitut. *Finansbolagens förening* anser att begreppet om vad som är sunt är vitt och medför rättsosäkerhet innan praxis utvecklas gällande sundhet och ansvar för ocker. Föreningen undrar vidare huruvida kraven på sundhet i föreskrifterna går längre än för kreditinstitut och anför att Finansinspektionen inte kan ingripa utan laga kraftvunnen dom samt att Finansinspektionen måste vidta åtgärder med försiktighet för att undvika dubbelbestraffning. *Advokatsamfundet* anför även de att Finansinspektionens beivrande endast kan ske under iakttagande av det generella förbudet med dubbelbestraffning och att Finansinspektionen inom ramen för tillsyn av företag inte kan avgöra huruvida brott begåtts.

Finansinspektionens skäl: De krav som ställs på viss verksamheten med konsumentkrediter anges i 5 kap. i föreskrifterna. Av bestämmelserna framgår de grundläggande krav som Finansinspektionen anser att företagen alltid måste uppfylla för att verksamheten ska anses som sund.

Detta hindrar inte att det kan finnas andra beteenden som inte är reglerade i föreskrifterna men som ändå kan anses som osunda. Syftet med sundhetsparagrafen i lagen är att företag som driver viss verksamhet med konsumentkrediter ska hålla en sådan kvalitetsnivå i sin rörelse att konsumenternas förtroende för marknaden kan upprätthållas. Som exempel på osunt beteende nämns i förarbetena missbruk av en typiskt sett starkare ställning gentemot enskilda kunder (se prop. 2013/14:107 s. 52).

Finansinspektionen har i remissförslaget diskuterat kring ockersituationen. Det är som *Finansbolagens förening* och *Advokatsamfundet* anför dock inte Finansinspektionen som utreder eller dömer någon till ansvar för ocker. Finansinspektionen instämmer således med remissinstanserna om att det inte är Finansinspektionen som i sig avgör om ett förfarande utgör ocker. Enligt Finansinspektionen hindrar det emellertid inte att inspektionen i ett tillstånds- eller tillsynsärende, vid tydliga missbruk till följd av ett företags starkare ställning gentemot sina kunder, kan anse att en verksamhet inte är sund. Skulle Finansinspektionen inte ha denna möjlighet urholkas sundhetsparagrafens betydelse och kundernas förtroende för marknaden äventyras.

En sund verksamhet med kreditgivning till konsumenter kännetecknas enligt Finansinspektionen av en ansvarsfull kreditgivning som sker under kontrollerade former, enligt av företaget fastslagna rutiner, och med möjlighet att inför kreditbeslutet utföra kontroller för att pröva om konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra vad han eller hon åtar sig enligt kreditavtalet.

En sund verksamhet med kreditgivning till konsumenter kännetecknas också av att en kreditgivare hanterar gäldenärer som, trots att kredittagaren vidtagit tillräckliga åtgärder vid kreditprövningen, får betalningssvårigheter på ett sätt så att gäldenären inte på ett oskäligt sätt hamnar i en ännu djupare och svårare skuldsituation på grund av företagets agerande. Därför är även kreditgivarens hantering av förfallna krediter enligt Finansinspektionen ett mått på om verksamheten kan anses sund eller inte. Avsikten är dock inte att ett företag ska

vara förhindrad från att ta ut rimliga dröjsmålsräntor och avgifter, eller tillgripa exekutiva åtgärder för att få betalt.

Under inledningen i avsnitt 2.1 har Finansinspektionen på ett övergripande sätt redogjort för skälen till att regleringen för olika typer av institut kan se olika ut.

Interna regler för kreditgivning

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företags styrelse ska fastställa interna regler för kreditgivningen som tydligt anger när beslut om att lämna kredit kan fattas.

Remisspromemorian: Förslaget hade i sak samma innehåll. Finansinspektionen har justerat bestämmelsen gällande villkorsändring för att förtydliga dess innebörd.

Remissinstanserna: *Advokatsamfundet* har anfört att bestämmelsen är en obefogad detaljreglering och att handläggare av konsumentkrediter snarare bör följa instruktioner av ansvarig chef snarare än de av styrelsen fastslagna reglerna. *Finansbolags förening* anför att reglerna inte bör gå längre än vad som motiveras av konsumentskyddshänsyn, att de ska redovisas på ett tydligare sätt samt att de innebär en onödig detaljreglering. *Konsumentverket* har anfört att Finansinspektionens förslag om att det i de interna reglerna ska anges hur villkorsändringar i kreditavtalet sker går utanför det bemyndigande som ges i lagen och att det saknas motivering till varför det ska ingå i de interna reglerna. Vidare saknas motivering till varför företag som förmedlar krediter ska upprätta interna regler gällande kreditprovning eftersom de endast förmedlar krediter.

Finansinspektionens skäl: Ett företags styrelse har alltid det yttersta ansvaret för företagets verksamhet. I ett företag som driver viss verksamhet med konsumentkrediter är kreditgivningsverksamheten en central del av företagets rörelse. Ska det finnas förutsättningar för kreditgivning under ordnade former är det enligt Finansinspektionen nödvändigt att det sätt som företaget ska arbeta efter finns angivet i tydliga regler. Genom att dessa regler fastställs av företagets styrelse ges förutsättningar för att reglerna får den uppmärksamhet som behövs, både från styrelsen och verksamheten. Detta hindrar inte att ett företag tar fram handläggningsmanualer som baseras på de interna reglerna. Gör man det är det dock viktigt att säkerställa att manualerna uppdateras om de interna reglerna ändras.

Under inledningen i avsnitt 2.1 har Finansinspektionen på ett övergripande sätt redogjort för skälen till att regleringen för olika typer av institut kan se olika ut.

Det är i de interna reglerna som ett företag ska beskriva sin kreditprocess och under vilka förutsättningar som krediter kan beviljas.

Utöver grundläggande uppgifter som anger vilken risk företagets styrelse är benägen att ta, ska det av reglerna bland annat framgå när och under vilka för-

utsättningar ett kreditavtal kan ändras under löptiden. Det handlar inte om att de interna reglerna ska innehålla villkoren för ett avtal med en konsument, utan rutinerna för att genomföra ändringen. Som exempel kan nämnas när förnyad kreditprövning ska ske, vilken information som ska beaktas eller hur beslut ska tas. Regleringen avser således det näringsrättsliga kravet att företaget har en fastställd rutin. Mot den bakgrunden är bestämmelsen inom ramen för bemyndigandet.

Av reglerna ska det även framgå vilka uppgifter om beviljade krediter som ska rapporteras till företagets styrelse. Härigenom kan styrelsen säkerställa att den får ta del av sådan information som är relevant för styrningen av företaget. Avsikten är att styrelsen i ett så tidigt skede som möjligt ska ges möjlighet att med utgångspunkt i de beviljade krediterna kunna begränsa risken i verksamheten.

Företag som endast förmedlar krediter kan i varierande grad vara involverade i det kreditgivande företagets kreditprocess. Till exempel genom att samla in information från konsumenten och andra källor och vidarebefordra denna till det kreditgivande företaget. Förmedlaren kan också bearbeta informationen i varierande grad för att sedan leverera den till kreditgivaren för beslut.

När ett förmedlande företag bidrar i kreditprövningsprocessen genom insamling, bearbetning och dylikt är det lämpligt att det förmedlade företaget har fastställda interna regler för detta. Om ett företag inte bidrar i kreditprövningsprocessen räcker det dock att företaget anger att så är fallet. Någon anledning för företaget att konstruera en rutin i dessa fall finns således inte.

Finansinspektionens allmänna råd om dualitet i de interna reglerna för kreditgivning i samband med kreditbeslut

Finansinspektionens ställningstagande: De interna reglerna bör säkerställa att kreditbeslutet inte fattas av en ensam beslutsfattare.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Svenska bankföreningen anser att de allmänna råden bör samordnas med 2 kap. 10 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:1) om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut, och anser att företagets storlek saknar betydelse för om en automatiserad process ska kunna användas. *Advokatsamfundet* anför att automatiserade processer innebär schablonisering av creditsökanden vilket varit bidragande till en marknad med mindre nogräknade kreditgivare och anser det angeläget att Finansinspektionen inte förstärker exkluderingen från kreditmarknaden genom krav på mer abstrakta kreditbedömningar.

Finansinspektionens skäl: Principen om en dualitet vid kreditbeslutet syftar till att ta vara på kredittagarens, men även kreditgivarens, intresse att undvika olämpliga krediter. De interna reglerna för kreditgivning kan innehålla parametrar som kräver särskilda bedömningar av beslutsfattaren. Det kan till exempel handla om att bedöma trovärdigheten i inhämtade uppgifter. Vid kreditbe-

slut krävs en samlad bedömning av underlaget, och syftet med de allmänna råden är att undvika att sådana bedömningar utförs, och att beslutet tas, av en enskild person som ensam och på eget bevåg kan avgöra utgången i kreditärendet.

Ett företag bör därför utforma de interna reglerna för kreditgivning på ett sätt som undviker situationer som innebär att kreditbeslut kan fattas av en ensam beslutsfattare. Finansinspektionen bedömer det dock rimligt att till exempel mindre företag med endast ett fåtal anställda använder automatiserade stödprocesser som ett komplement till en i övrigt ensam beslutsfattare. De allmänna råden ska ses som en rekommendation om att det bör finnas en kontrollerande funktion vid kreditbeslut. Om ett företag använder automatiserade stödprocesser för kreditbeslut bör det vara klarlagt på vilket sätt den automatiserade processen bidrar till dualitet. Även större verksamheter bör kunna använda samma typ av automatiserade stödprocesser.

I 2 kap. 10 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd och styrning, riskhantering och kontroll ställs krav på att företag som omfattas av de föreskrifterna säkerställer att ingen person ensam handlägger en transaktion genom hela behandlingskedjan. Företag som får tillstånd att driva viss verksamhet med konsumentkrediter ska inte tillämpa dessa föreskrifter. Som även redogjorts för ovan är skyddsändamålen med rörelseregleringen för de sistnämnda företagen och för kreditinstituten delvis skilda, även om det finns beröringspunkter i behovet av skydd för konsumenter. När det gäller kreditinstitut är till exempel finansiell stabilitet ett viktigt skyddsändamål som inte finns beträffande konsumentkreditföretag. Att samordna, eller ställa samma krav på dessa företag som för kreditinstitut blir därför inte proportionerligt. Finansinspektionen bedömer att de allmänna råd som nu införs har tillräcklig effekt för att bidra till skydd för konsumenter och är väl anpassade till den verksamhet som regleras genom de nu beslutade föreskrifterna.

Redogörelse för företagets rutin gällande kreditprövning

Finansinspektionens ställningstagande: De interna reglerna för kreditgivning ska innehålla uppgifter om företagets rutin för att utföra kreditprövning enligt konsumentkreditlagen.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Konsumentverket* anför att om Finansinspektionen granskar rutinerna för kreditprövning under en tillståndsprövning så uppstår en risk för otydlighet för företagen gällande uppdelning av tillsynsansvaret mellan Finansinspektionen och Konsumentverket. Det finns även risk att företag som beviljas tillstånd att driva verksamheten av Finansinspektionen kan uppfatta det som om Finansinspektionen godkänt rutinen. Konsumentverket anför att dess möjlighet att driva ärenden om ingripande på grund av bristande rutiner för kreditprövning kan försvåras om Finansinspektionen bedömt rutinen uppfylla kraven på en sund verksamhet

Finansinspektionens skäl: Bestämmelser om att ett företag som lämnar krediter till konsumenter ska utföra en kreditprövning innan krediten lämnas finns i konsumentkreditlagen. Denna lag innehåller även ett förbud mot att bevilja en kredit som en konsument inte har ekonomiska förutsättningar att återbetala.

Som nämnts ovan är det Konsumentverket som har tillsyn över att de företag som omfattas av den nya lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter utför kreditprövningar på det sätt som anges i konsumentkreditlagen. Det är därför Konsumentverket som kommer att ha möjlighet att ingripa och sanktionera ett företag som brister i den kreditprövning som företaget är skyldigt att göra enligt den lagen.

Vid en tillståndsprövning ska Finansinspektionen bedöma om det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer drivas enligt tillämpliga delar av lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter, men också andra författningar som reglerar företagets verksamhet, däribland konsumentkreditlagen.

När det gäller en verksamhet med kreditgivning till konsumenter anser Finansinspektionen att det är centralt att bedöma om företaget har för avsikt att följa konsumentkreditlagen. Ett sätt att göra det är genom granskning av att företaget har rutiner för kreditprövningar. Det kan enligt Finansinspektionen inte anses sunt att driva verksamhet med kreditgivning till konsumenter utan fastställda rutiner om kreditprövningar.

Ett av Finansinspektionen gynnande beslut vid ansökan om tillstånd innebär inte i sig ett godkännande av kreditprövningen eller företagets rutin. Att kontrollera att rutiner finns är en del i Finansinspektionens prövning av om det vid en samlad bedömning finns skäl att anta att företaget kommer att följa de författningar som reglerar verksamheten. Till skillnad mot vad som gäller för bolagsordning och stadgar ger Finansinspektionen genom ett gynnande beslut om tillstånd inte ett godkännande till den inlämnade rutinbeskrivningen. Det är därför Finansinspektionens uppfattning att Konsumentverket inte binds av det beslut Finansinspektionen fattat vid tillståndsprövningen lika lite som Finansinspektionen binds av tillståndsbeslutet i ett framtida tillsynsärende gällande exempelvis företagets interna instruktioner för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.

2.1.3 Dokumentationskravet

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag ska dokumentera kreditärendet så att det kan följas. Kreditbeslutet och företagets uppföljning av krediten ska dokumenteras. Om säkerhet för krediten lämnas ska företaget informera konsumenten om värderingen samt dokumentera den. Företag ska omvärdera säkerheten om det behövs. Kreditärendet ska bevaras på ett säkert sätt, elektroniskt eller i pappersform och vara enkelt att ta fram och identifiera.

Remisspromemorian: Förslaget hade mer detaljerade krav. Finansinspektionen har justerat bestämmelsen gällande vad som alltid ska dokumenteras tillsammans med ärendet, för att undvika dubbelreglering. Finansinspektionen har

även förtydligat att företaget ska informera kredittagaren om värderingen av säkerheten.

Remissinstanserna: *Datainspektionen* anser att det är lämpligt att närmare precisera dokumentationsskyldigheten samt ange hur länge uppgifterna behövas sparas. *Finansbolagens förening* har anfört att kravet inte bör gå längre än vad som följer av konsumentkreditdirektivet som är ett fullharmoniseringsdirektiv och att rörelsereglerna i annat fall kan innebära kringgående av direktivet. Föreningen anser vidare att det är viktigt att samma krav gäller för samtliga företag som prövar och beviljar krediter till konsumenter samt att dubbelreglering på området bör undvikas. Föreningen ifrågasätter om det är möjligt att uppnå konsensus gällande värderingen av säkerheten.

Finansinspektionens skäl: Utöver kreditbeslutet ska ett företag även löpande uppdatera kreditärendet med den uppföljning som företaget ska göra av krediten. Detta krav på dokumentation syftar bland annat till att underlätta Finansinspektionens tillsyn över företaget. För att undvika dubbelreglering, och med beaktande av vad *Finansbolagens förening* anfört, har bestämmelsen justerats så att kraven på att kreditavtal och underlaget från kreditprövning ska dokumenteras har strukits. Detta mot bakgrund av att kreditavtalet redan ska dokumenteras enligt gällande rätt.

Enligt bestämmelsen ska ett kreditärende dokumenteras på sådant sätt att ärendets hantering kan följas. För att det ska vara möjligt måste företaget således åtminstone bevara informationen i ett kreditärendet under hela dess löptid. Av personuppgiftslagen (1998:204) följer att personuppgifter ska gallras senast när de inte längre behövs. Mot bakgrund av att ett företag skulle kunna göra gällande att äldre personuppgifter kan vara relevanta vid en ny kreditansökan och därför bevara informationen under obegränsad tid, skulle det ur ett integritetsperspektiv kunna finnas skäl att begränsa tiden för hur länge informationen ska sparas. Ur ett civilrättsligt perspektiv finns det knappast skäl för konsumenten att information bevaras efter att kreditförhållandet avslutats. Från ett tillsynsperspektiv saknas också tillräckliga skäl att kräva att informationen bevaras längre. Av bokföringslagen (1999:1078) följer att räkenskapsinformation ska dokumenteras och sparas i sju år. Det finns således ett flertal aspekter att ta hänsyn till vid bedömningen av hur länge ett kreditärende behöver bevaras utöver ärendets löptid. Det får därför tills vidare hanteras genom praxis hur länge information i ett kreditärende ska sparas. Finansinspektionen inför inte mer detaljerade regler i detta läge.

Syftet med kravet på att företaget ska värdera en eventuell säkerhet är att en konsument som lämnar säkerhet för sin kredit ska vara medveten om att denne trots att säkerheten tagits i anspråk kan bli återbetalningsskyldig för det belopp som säkerheten inte svarar upp till. Det ska således vara tydligt för konsumenten hur långt säkerheten täcker kreditgivarens fordran vid eventuella betalningssvårigheter. I linje med detta syfte ska företaget även informera konsumenten om värderingen. Finansinspektionen har därför justerat bestämmelsen så att detta klart framgår. Företaget ska även dokumentera värderingen. Detta

har bland annat betydelse för Finansinspektionens möjlighet att i tillsynen kunna pröva om ett företag tillräckligt tillvaratar konsumenternas intressen.

2.1.4 Uppföljning av kreditärendet

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag ska följa upp kreditärendet och vid behov justera bedömningen av återbetalningsförmågan och riskutvecklingen. Ett företag ska även löpande rapportera om riskutvecklingen till styrelsen och följa upp den totala kreditexponeringen.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svenska Konsumentkreditföretagen Ekonomisk förening* har ifrågasatt behovet av bestämmelsen mot bakgrund av att ett ”kapitaltäckningsperspektiv” saknas i regleringen. Därutöver saknar bestämmelsen reell praktisk betydelse och är obehövlig eftersom företaget saknar förmåga att vidta åtgärder när högre risk med krediten kan konstateras på grund av sjunkande återbetalningsförmåga. *Finansbolagens förening* anför att det inte föreligger skäl att införa mer långtgående eller mer detaljerade krav än de som gäller för kreditinstitut och som inte kan motiveras av konsumentskyddsskäl.

Finansinspektionens skäl: Ett viktig beståndsdel i kreditgivningsverksamheten är att följa upp lämnade krediter. Uppföljningen syftar till att identifiera risker i enskilda lämnade krediter för att på så sätt kunna förebygga ekonomiska förluster för företaget, och även för kredittagarna. Det kan till exempel handla om att företaget identifierar en omständighet som det tidigare inte beaktat vid kreditprovningar och anpassar sina interna regler efter detta.

För krediter med mycket kort löptid innebär uppföljningen för företaget normalt inte några andra åtgärder än att bevaka att räntor, amorteringar och avgifter betalas i tid. Detta eftersom en sådan kredit vanligtvis hinner avslutas innan några större händelser inträffar i kreditärendet. De fall när kredittagaren inte förmår följa kreditavtalet bör följas upp noggrannare. Företaget bör till exempel följa upp varför kredittagaren hamnade i den situation som uppstått. Syftet med bestämmelsen är att ge företaget underlag för att se vad företaget kan göra för att påverka det negativa utfallet. Uppföljningen ger således företaget möjlighet att snabbt åtgärda problemen genom att se över de interna reglerna för kreditgivning och företagets kreditprövningsprocess.

Genom att följa upp hela den utestående kreditportföljen och löpande rapportera om den till styrelsen ges styrelsen möjlighet att med utgångspunkt från antalet nya krediter, kreditbeloppens storlek, produkttyper med mera bilda sig en uppfattning om den förväntade utvecklingen av portföljen för den närmaste framtiden. Det ger vidare styrelsen möjlighet att i ett tidigt skede agera och justera risknivåerna i kreditportföljen när trendutvecklingen avviker från den som styrelsen önskar eller förväntat sig. Den praktiska betydelsen är därför att företaget exempelvis kan vidta åtgärder som medför att sannolikheten minskar för att framtida krediter inte återbetalas enligt plan.

Under inledningen i avsnitt 2.1 har Finansinspektionen på ett övergripande sätt redogjort för skälen till att regleringen för olika typer av institut kan se olika ut.

2.1.5 Hantering av förfallna krediter

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag som lämnar krediter till konsumenter ska ha rutiner för att hantera förfallna krediter. Rutinen ska omfatta processen för betalningspåminnelser, processen för indrivning samt hur företaget hanterar ned- och avskrivningar av fordringar.

Remisspromemorian: Finansinspektionen har tagit bort den del av bestämmelsen som handlade om avbetalningsplan. I övrigt hade förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Konsumentverket* och *Finansbolagens förening* anför att det i konsumentkreditlagen och konsumentkreditdirektivet anges ingående vilken information som en konsument har rätt till innan kreditavtalets sluts, däribland konsekvensen av uteblivna betalningar. Finansbolagens förening anför även att Finansinspektionens förslag innebär att låntagaren erhåller rättigheter som går utöver konsumentkreditdirektivet.

Finansinspektionens skäl: En del i en verksamhet med kreditgivning är att hantera förfallna krediter. Genom systematiska arbetsmetoder skapas förutsättning för en sund hantering av förfallna krediter. Det gagnar så väl konsumenterna som företaget. Ett företag ska därför ha rutiner som reglerar hur förfallna krediter ska hanteras och hur företaget under processen informerar och kontaktar konsumenterna.

Med anledning av synpunkterna från *Konsumentverket* och *Finansbolagens förening* vill Finansinspektionen förtydliga att bestämmelsen inte innebär en skyldighet för kreditgivaren att lämna viss information till konsumenten och inte heller, i likhet med 8 § konsumentkreditlagen, en rättighet för en konsument att erhålla sådana information vid lämnandet av krediten. Bestämmelsen är ett krav på företaget att ha vissa angivna rutiner.

2.1.6 Inga rörliga ersättningar som beror på lämnade krediter

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag som lämnar krediter till konsumenter får inte låta den rörliga ersättningen till anställda eller styrelseledamöter påverkas av hur många krediter som beviljats eller av det totala kreditbelopp som beviljats.

Remisspromemorian: Förslaget hade i sak samma innehåll. Justering av rubriken till bestämmelsen har skett. Finansinspektionen har även infört en bestämmelse om undantag i särskilda fall.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna är positiva till bestämmelsen. *Finansbolagens förening* anför att förslaget går längre än vad som gäller för kreditinstitut m.fl. enligt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd

FFFS (2011:1) om ersättningsystem i kreditinstitut m.fl. och att skäl saknas för inte samma regler ska gälla för samtliga bolag under Finansinspektionens tillsyn. *Finansförbundet* har anfört att förbundet är positiva till bestämmelsen men föreslår att rubriken ändras till "Förbud mot vissa rörliga ersättningar" för att förtydliga att förbudet inte är generellt. Förbundet anför vidare att det är viktigt att det är tydligt att inga inskränkningar görs i kollektivavtalsrätten eller lönebildningsprocessen och föreslår att bestämmelsen begränsas genom tillägget "om inte annat avtalats i kollektivavtal". Förbudet avstyrker förslaget om inte detta tillägg införs. Vidare föreslår förbundet att bestämmelsen kompletteras eller ersätts med ett förbud mot verksamhets- och prestationsmål baserade på antal och storlek på beviljade och bedömda krediter, detta mot bakgrund av att förbundet inte anser att förslaget hindrar företag från att exempelvis användning av poängsystem eller att anställdas fasta lön vid förändring baseras på faktorerna.

Finansinspektionens skäl: En viktig del i en sund kreditgivning är att kreditbesluten fattas utifrån objektiva kriterier. Det finns en risk för att bedömningar och beslut i ett kreditärende påverkas om de personer som är inblandade kan få personlig vinning beroende på hur prövningen utfaller. Detta är i längden negativt för konsumenten. Av den anledningen anser Finansinspektionen att vissa provisionsbaserade ersättningar inte kan anses sunda. Under inledningen i avsnitt 2.1 har Finansinspektionen på ett övergripande sätt redogjort för skälen till att regleringen för olika typer av institut kan se olika ut

Finansinspektionen bedömer att det främst är rörliga ersättningar som är baserade på antalet beviljade krediter eller på storleken av de beviljade krediterna som riskerar kvalitén i kreditbesluten. Det är dessa faktorer som skapar incitament som väsentligt ökar risken för osunda krediter med ökad skuldsättning som följd. Finansinspektionen inför därför en bestämmelse om att företaget inte får låta den rörliga ersättningen till anställda eller styrelseledamöter påverkas av dessa förhållanden. Det står dock parterna fritt att avtala om ersättningar som är provisionsbaserade i förhållande till andra omständigheter som inte kan antas påverka överskuldsättningen hos konsumenter på samma sätt. Rörliga ersättningar som exempelvis baseras på avsaknaden av betalningspåminnelser, betalningsförelägganden eller kreditförluster på lämnade krediter träffas därför inte av bestämmelsen.

När det gäller *Finansförbundets* synpunkter anser Finansinspektionen till att börja med att rörliga ersättningar med koppling till poängsystem eller dylikt som baseras på antalet eller storleken på beviljade krediter redan omfattas av bestämmelsen i föreskrifterna. Finansinspektionen anser däremot inte att det i nuläget är befogat att införa begränsningar av möjligheten för företagen att ta med antalet krediter eller det totala kreditbeloppet som kriterium vid bestämning av en fast lön. Finansinspektionen bedömer inte att en sådan ordning riskerar att påverka objektiviteten i det enskilda fallet i sådan utsträckning att ett förbud är lämpligt eller proportionerligt. Detta är dock en fråga som Finansinspektionen kan komma att överväga ytterligare i ett senare skede om utvecklingen ger anledning till det.

Finansförbundet har även yttrat sig över bestämmelsens koppling till bland annat kollektivavtalsrätten. Finansinspektionen vill i detta sammanhang framföra följande. Den aktuella bestämmelsen är en näringsrättslig bestämmelse om hur verksamhet ska drivas för att uppfylla lagens krav på sundhet. Ett företag som vill driva den typ av verksamhet som lagen reglerar behöver därför följa bestämmelsen. Bestämmelsen avser däremot inte att inverka på reglerna i de arbetsrättsliga lagarna om förhållandet mellan arbetsgivare eller arbetstagarorganisationer. Parternas rätt och möjlighet att träffa kollektivavtal inskränks heller inte.

Föreskrifterna gäller för företaget och inte mellan företaget och den anställde. Ett företag kommer inte genom att hänvisa till bestämmelsen kunna säga upp ett enskilt anställningsavtal eller ett kollektivavtal, om det inte redan finns en sådan möjlighet i avtalet. Finansinspektionen är därför medveten om att det, en tid efter ikraftträdandet, kan finnas kvar sådana lönestrukturer som enligt föreskrifterna ska anses osunda hos företag som avser att söka om tillstånd enligt den nya lagen. För att göra det möjligt för dessa företag att få tillstånd, och inte endast av detta skäl behöva upphöra med sin verksamhet, införs en bestämmelse som innebär att Finansinspektionen, om särskilda skäl föreligger, kan besluta om ett tidsbegränsat undantag från regeln om rörliga ersättningar. Med särskilda skäl menas exempelvis att ett företag vid tidpunkten för föreskrifternas ikraftträdande är bundna av löneavtal som inte är förenliga med kravet. Ett sådant beslut om tidsbegränsat undantag förutsätter dock att företaget i dispensansökan kan visa att det har kontrollmekanismer som begränsar riskerna som dessa lönestrukturer för med sig för enskilda konsumenter.

2.1.7 Klagomålshantering

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag ska ha effektiva och öppet redovisade rutiner för att snabbt och rimligt hantera klagomål om verksamheten. Företaget ska bevara uppgifter om klagomålen samt de åtgärder som det vidtagit för att avhjälpa detta.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Tillstyrker förslaget eller har inte något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Bestämmelsen om klagomålshantering är utformad i enlighet med tidigare utgivna föreskrifter från Finansinspektionen. Motsvarande krav ställs bland annat på kreditinstitut, institut för elektroniska pengar och betalningsinstitut. Mot bakgrund av att företagen som omfattas av de nya föreskrifterna i än större utsträckning än andra institut under Finansinspektionens tillsyn riktar sig mot konsumenter är det motiverat att även dessa företag omfattas av kravet på klagomålshantering. Genom bestämmelsen får företagen en skyldighet, men även en möjlighet, att i ett tidigt skede upptäcka situationer som konsumenterna uppfattar som problematiska. Syftet är att företagen ska upplysas om eventuella problem så att de därmed snabbt och enkelt ska kunna åtgärda problemen.

2.1.8 Rapportering av uppgifter

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag som meddelats tillstånd att driva viss verksamhet med konsumentkrediter ska lämna upplysningar och rapporter till Finansinspektionen. Företaget ska skriftligen informera Finansinspektionen om när det påbörjar verksamheten, ändringar av större betydelse i verksamhetsplanen eller i de interna reglerna för kreditgivning. Företagen ska även informera Finansinspektionen om företagets revisor vidtar åtgärder enligt vissa bestämmelser i aktiebolagslagen (2005:551). Därutöver ska ett företag kvartalsvis inkomma med uppgifter till Finansinspektionen via periodisk rapportering.

Remisspromemorian: Förslaget hade i sak samma innehåll.

Remissinstanserna: Tillstyrker förslaget eller har inte något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: De företag som omfattas av föreskrifterna har som nämnts ovan tidigare inte stått under Finansinspektionens tillsyn. För att Finansinspektionen ska kunna utöva en effektiv tillsyn av företagen är det därmed nödvändigt att Finansinspektionen får in periodisk rapportering från dem. Uppgifterna syftar även till att kunna indikera för Finansinspektionen om verksamheten drivs på ett sunt sätt eller inte.

Det är vidare viktigt att ett företag kommer in med väsentliga ändringar av sin verksamhetsplan eller de interna reglerna för kreditgivning för att Finansinspektionen ska kunna övervaka företagen på ett effektivt sätt.

3 Förslag till följdändringar i andra föreskrifter och allmänna råd

3.1 Följdändringar i FFFS 2009:3 och FFFS 2009:1

Ändringar avseende ägar- och ledningsprövning

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2009:3) om ägar- och ledningsprövning ska gälla för svenska aktiebolag och ekonomiska föreningar som driver viss verksamhet med konsumentkrediter och deras ägare.

Remisspromemorian: Justering av vilka som ska tillämpa föreskrifterna har skett så utländska filialer som meddelas tillstånd enligt lagen inte omfattas av föreskrifterna.

Remissinstanserna: Tillstyrker förslaget eller har inte något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Det framgår av den nya lagen att de personer som ska vara styrelseledamöter eller vd, och deras ersättare, ska ha tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen och även i övrigt vara lämplig för en sådan uppgift. Vidare framgår av lagen att bestämmelserna om ägarprövning för kreditinstitut i 14 kap. LBF ska tillämpas för de företag som driver viss verksamhet med konsumentkrediter. De föreskrifter om ägar- och ledningsprövningar som Finansinspektionen utfärdat behöver därför ändras så att de även omfattar sådana företag. Eftersom ägares, styrelseledamöters, eller vd:s lämplighet inte är en förutsättning för att Finansinspektionen enligt 8 § den nya lagen ska meddela filialer till utländska företag tillstånd, saknas dock skäl för att låta sådana ägare och ledningspersoner omfattas av föreskrifterna.

Ändringar avseende åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Finansinspektionens ställningstagande: Företag som driver viss verksamhet med konsumentkrediter ska tillämpa föreskrifterna om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Tillstyrker förslaget eller har inte något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Av 3 § den nya lagen samt 1 kap. 2 § PtL framgår att företag som driver viss verksamhet med konsumentkrediter även omfattas av de krav och skyldigheter som ställs i PtL. Det föreslås därför att Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism även ska gälla för företagen som beviljats tillstånd att driva viss verksamhet med konsumentkrediter.

4 Förslagets konsekvenser

Regelrådet har sammanfattningsvis anfört att konsekvensutredningen är bristfällig eftersom en bedömning av om föreskrifterna överensstämmer med EU-rätten saknas, företag av mindre storlek borde beskrivits på ett tydligare sätt samt att Finansinspektionen underlåtit att redogöra för hur inspektionen planerar att informera företagen om det nya regelverket. Finansinspektionen har i anledning av yttrandet justerat konsekvensutredningen så att Regelrådets synpunkter är omhändertagna.

4.1 Konsekvenser för företagen

4.1.1 Berörda företag

De nya föreskrifterna berör de företag i Finansinspektionens register över fysiska och juridiska personer som ägnar sig åt viss finansiell verksamhet i den mån de lämnar eller förmedlar krediter till konsumenter och ansöker om tillstånd enligt den nya lagen. Finansinspektionen bedömer att 80–100 fysiska och

juridiska personer ägnar sig åt sådan finansiell verksamhet som kommer att bli tillståndspliktig i och med den nya lagen. I registret finns det mellan 15–20 fysiska personer, handelsbolag och kommanditbolag som inte kommer kunna ges tillstånd eftersom tillstånd endast får ges till ett aktiebolag eller en ekonomisk förening. Dessa får antingen avveckla verksamheten eller söka tillstånd i ny juridisk form. Utöver de fysiska och juridiska personer som är registrerade i Finansinspektionens register kommer uppskattningsvis ytterligare ett tiotal företag som i dag driver verksamhet med kreditgivning till konsumenter träffas av tillståndsplikten. Det kan till exempel handla om företag som inte är anmälningspliktiga eftersom kreditgivning inte är deras huvudsakliga verksamhet.

Finansinspektionen förväntar sig inte att samtliga av de företag som i dag driver sådan verksamhet som avses bli tillståndspliktig kommer att ansöka om tillstånd från Finansinspektionen. De direkta kostnaderna i form av ansökningsavgift och årlig tillsynsavgift kan innebära att det för flera aktörer kommer att saknas tillräckliga ekonomiska incitament att driva verksamheten vidare. I Finansinspektionens förslag till ändring i förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen, FI Dnr 13-9072, föreslås att kostnaden för en ansökan om tillstånd enligt den nya lagen ska vara 50 000 kronor. Finansinspektionen har också föreslagit att den årliga tillsynsavgiften i förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet ska vara 30 000 kronor. Utöver de ökade direkta kostnaderna kan det antas att de krav som ställs på företagen i och med den nya lagen och föreskrifterna innebär att vissa företag bedömer att de inte kommer att förmå att uppfylla kraven. Finansinspektionen förväntar sig att det kommer att vara 30–50 företag som inledningsvis ansöker om tillstånd enligt den nya lagen.

Efter det att lagen trätt i kraft avser Finansinspektionen att kontakta finansiella institut som driver sådan verksamhet som är anmälningspliktig för att informera om tillståndsplikten. Finansinspektionen kommer även att publicera information om tillståndsplikten och ansökan på myndighetens webbplats.

Vid uppskattningar av kostnader har Finansinspektionen i det följande använt Tillväxtverkets uppgifter om kostnader för finansiella företag. I den mån uppgifter saknas har Finansinspektionen i stället jämfört med likvärdiga finansiella företag.

4.1.2 Konsekvenser vid ansökningstillfället

Företag som driver verksamhet som kräver tillstånd enligt den nya lagen har inte tidigare stått under Finansinspektionens tillsyn. Dessa företag kommer att behöva upprätta en ansökan och komma in med den till Finansinspektionen. Finansinspektionen kommer att tillhandahålla blanketter och formulär för ansökan samt för ägar- och ledningsprövning för att underlätta för företagen. Företagen ska även bifoga en verksamhetsplan till ansökan. Planen ska beskriva verksamheten med kreditgivning till konsumenter. Företagen ska även bifoga sina interna regler för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

och i verksamhetsplanen redogöra för hur de i sin verksamhet uppfyller sundhetskraven.

Det är svårt att beräkna hur lång tid ett företag behöver avsätta för att ta fram en fullständig ansökan. Innehållet i ansökningarna kommer variera mellan företagen eftersom verksamheternas affärs- och driftförhållanden kan skilja sig väsentligt. En grov uppskattning är dock att det krävs cirka 100–200 arbetstimmar för att ta fram, införa och dokumentera företagets instruktioner, rutiner och system. Det kan inte uteslutas att företagen kommer att behöva anlita en extern part för att ta fram nödvändig dokumentation, men även för att utforma verksamheten efter de nya krav som ställs på den tidigare oreglerade verksamheten. Timkostnaden för en extern part beräknar Finansinspektionen vara väsentligt högre än den schablon om 1 300 kronor per timme som normalt tillämpas för en anställd i ett företag. Uppskattningsvis innebär en ansökan en kostnad på omkring 200 000–400 000 kronor beroende på behovet av att anlita en extern part.

Företag som idag driver verksamheten som finansiellt institut omfattas redan av reglerna om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. En ansökningsprocess förväntas således inte medföra ytterligare bördor för dessa företag med anledning av dessa krav.

Finansinspektionen bedömer utifrån erfarenheter av andra fall där verksamheter efter att ha varit oreglerade blir reglerade med tillståndskrav, att en viss del av de som kommer in med en ansökan inte kommer att nå upp till de ställda kraven och därmed kommer att få avslag på sin ansökan. Som jämförelse kan nämnas att när lagen om betaltjänster och de tillhörande föreskrifterna infördes den 1 augusti 2010 så blev verksamheter som tidigare endast varit anmälningspliktiga tillståndspliktiga. Av de 100 första ansökningarna som inkom till Finansinspektionen blev endast 23 godkända. Ytterst få av de som inte godkändes har återkommit med förnyad ansökan. För dessa är ansökningsavgiften densamma men kostnaden för att ta fram erforderlig dokumentation avsevärt lägre än kostnaden för första ansökan. Den senare kostnaden varierar självfallet beroende på vad som har brustit i den första ansökan, men kan rimligen uppskattas till 30–50 timmar och 39 000–65 000 kronor.

4.1.3 Interna regler för kreditgivning

Tidsåtgången för att fastställa interna regler för kreditgivning beror bland annat på hur etablerade rutiner och instruktioner företaget har innan kravet på tillstånd införs. Finansinspektionen beräknar att det för ett nybildat företag tar cirka 50 arbetstimmar för att upprätta interna regler för kreditgivning vilket uppskattningsvis motsvarar en kostnad på 60 000–70 000 kronor. För företag som redan har etablerade och fastställda rutiner beräknas kostnaden för att justera dem efter de nya kraven att bli försumbar.

4.1.4 Rutin för kreditprovning och krav på dokumentation

Eftersom företag som lämnar krediter omfattas av konsumentkreditlagen måste företagen som kommer att stå under Finansinspektionen tillsyn redan i dag utföra en kreditprovning. Företagen måste vidare dokumentera kreditavtalet enligt samma lag. Mot den bakgrunden beräknas föreskrifterna i de delarna endast innebära försumbara kostnader.

4.1.5 Skyldighet att följa upp lämnade krediter

Skyldigheten att följa upp de lämnade krediterna kommer att innebära kostnader för företagen. Eftersom regeln även betyder att företagen får en bättre insikt och kontroll över såväl enskilda krediter som det totala kreditengagemanget kan företaget även komma att minska sina förluster genom att exempelvis justera de interna reglerna för kreditgivning. På längre sikt beräknas därför kravet medföra ökade intäkter för företagen. Initialt kan dock upprättande av bevakningssystem och rutiner innebära en uppskattad kostnad på 50 000 kronor för nystartade företag. För redan etablerade företag beräknas kostnaden vara försumbar, eftersom de ofta redan torde ha bevakningssystem och de därmed endast borde behöva göra justeringar för att uppfylla de nya kraven.

4.1.6 Rutiner för hantering av förfallna krediter

Kostnaden för att dokumentera och ta fram rutiner för att hantera förfallna krediter bedömer Finansinspektionen som försumbar för företagen.

4.1.7 Vissa rörliga ersättningar är osunda

Av de företag som Finansinspektionen räknar med kommer att omfattas av föreskrifterna bedömer Finansinspektionen att det är relativt vanligt med ersättningar som är rörliga i förhållande till antalet lämnade krediter eller till volymen på krediterna. Eftersom föreskrifterna innebär omfattande administrativa krav, samt innebär ansökningsavgifter och tillsynsavgifter för företagen bedömer Finansinspektionen att majoriteten av företagen kommer att vara förhållandevis stora aktörer.

I och med kravet bedömer Finansinspektionen att ett tjugotal av företagen måste ändra sin rörliga ersättning till anställda och styrelsen. Det initiala administrativa arbetet för detta beräknas uppgå till 10 arbetstimmar beroende på antalet anställda i företaget med en sådan typ av ersättning som förbudet innefattar. *Finansförbundet* har anfört att Finansinspektionens beräkning är orealistisk och föreslagit som troligare 25 timmar plus två timmar per anställd. Finansinspektionens beräkning är en genomsnittlig uppskattning för samtliga företag baserad på undersökning av antalet anställda i företagen. Vid kontroll bland 10 procent av företagen som angivit verksamhet som omfattas av tillståndsplikten är medelantalet anställda per företag 1,1. En klar majoritet av företagen har inga anställda alls. Trots att även styrelsen omfattas av bestämmelsen är det Finansinspektionens uppfattning att styrelseledamöter i företag utan anställda troligen inte har ersättning som baseras på sådana grunder som bestämmelsen om-

fattar. Eftersom en stor andel företag inte kommer belastas med någon nämnvärd arbetstid på grund av bestämmelsen över huvud taget har Finansinspektionen i stället funnit det lämpligare att ange en genomsnittlig uppskattning. Mot den bakgrunden förefaller genomsnittlig tid om 10 arbetstimmar per företag rimligt. Det motsvarar en uppskattad kostnad på cirka 13 000 kronor per företag.

4.1.8 Klagomålshantering

Ett företags arbete med att ta fram, dokumentera och införa rutiner för att hantera klagomål från kunder beräknar Finansinspektionen kommer att kräva en tidsåtgång på 20–40 arbetstimmar och innebära en kostnad på uppskattningsvis 26 000–52 000 kronor. Vägledning kan hämtas från Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2002:23) om klagomålshantering avseende finansiella tjänster till konsumenter. Ett företag ska bevara uppgifter om varje klagomål. Klagomålen ska registreras, sammanställas och följas upp. Kostnaden kan antas variera beroende på om företaget införskaffar ett IT-stöd för ändamålet eller inför manuella rutiner. System för att bevara uppgifterna för sådana klagomål beräknas innebära försumbara kostnader för företagen.

Kravet att på ett snabbt och rimligt sätt hantera klagomål för kunderna kan innebära varierande kostnader beroende på antalet klagomål som företaget får in. Finansinspektionen bedömer att antalet klagomål kommer att variera beroende främst på företagets produktvillkor och informationsgivning. Antalet klagomål förväntas dock sjunka allt eftersom företagen hanterar klagomålen och kan justera sin informationsgivning eller avtalsvillkor.

4.1.9 Konsekvenser av rapporteringskrav

De föreslagna föreskrifterna innehåller krav på rapportering av uppgifter till Finansinspektionen kvartalsvis. I Tillväxtverkets databas för myndighetsrapportering uppgår kostnaden för ”mindre banker” till 30 000 kronor. Mot bakgrund av att de företag som omfattas av de nu föreslagna föreskrifterna har uppgifter av betydligt mindre komplicerad natur att rapportera uppskattas kostnaden till 10 000 kronor.

4.1.10 Konsekvenser för konkurrensen på marknaden

Finansinspektionen bedömer att av de 30–50 företag som förväntas söka tillstånd kommer majoriteten att godkännas och därmed stå under Finansinspektionens tillsyn och tillämpa föreskrifterna. Antalet baseras på att den verksamhet som nu kommer att kräva tillstånd är av något mindre komplicerad natur än betaltjänstverksamhet varför en mindre andel avslag förväntas.

Som nämnts ovan bedömer Finansinspektionen att det för en del av de idag aktiva företagen kommer att saknas ekonomiska incitament att driva verksamheten vidare under tillstånd och att det även beräknas att en mindre andel företag inte förmår uppfylla kraven, så kommer antalet aktörer på marknaden att minska. Konkurrensen på marknaden för krediter till konsumenter kan potenti-

ellt minska till följd av detta. Det kan antas medföra en viss överföring av kunder till de företag som får tillstånd och därmed även ökade intäkterna för dessa företag.

4.2 Särskilt om konsekvenser för mindre företag

Med mindre företag avses i denna promemoria företag med färre än tio anställda. Det kan antas att ett sådant företag vid var tid har färre antal kreditengagemang än ett större företag. I och med införande av reglerna tvingas dessa företag att införa formella processer och rutiner som de inte tidigare har varit tvungna att ha. Detsamma gäller självklart även större företag som ska driva verksamhet med krediter till konsumenter. En skillnad mellan ett större och ett mindre företag är ofta att ett mindre företag behöver skaffa den kompetens som reglerna kräver. Ett större företag har inte sällan redan den kompetensen inom organisationen eftersom det krävs en högre grad av formalisering i en större organisation. För ett mindre företag kan det innebära att personalstyrkan kan behöva förstärkas med uppskattningsvis en halv årsarbetskraft, eller att kompetensen upphandlas externt. Finansinspektionen bedömer kostnaden till mellan 400 000–600 000 kr per år.

Tillståndsavgift och tillsynsavgifter har inte sitt ursprung i de regler som Finansinspektionen nu inför, utan från lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter. Det är dock klart att dessa avgifter, och de generella kostnader som har belysts ovan, kostnadsmässigt bör få större betydelse för ett företag med lägre omsättning, eftersom kostnaderna inte alltid står i relation till företags storlek. Det är alltså inte helt osannolikt att de sammantagna kostnaderna försvårar för mindre företag att vara lönsamma. Detta ska dock ställas mot behovet av att skydda enskilda konsumenter från att hamna i en oönskad skuldfälla.

4.3 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

Föreskrifterna reglerar företag som riktar sig mot konsumenter. Som nämnts ovan är huvudsyftet med den nya lagen, och även föreskrifterna att motverka överskuldsättning hos konsumenter.

Det finns redan i dag krav i konsumentkreditlagen på att neka krediter där kreditgivaren inte har skäl att anta att återbetalningsförmåga finns. Genom att i de nya föreskrifterna bland annat ställa krav på sunda rutiner kring verksamheten med kreditgivning med krav på rutiner för kreditprovning, uppföljning och regler om vissa provisionsbaserade ersättningar får företagen bättre förutsättningar att tillgodose behovet av att neka krediter till konsumenter som inte har tillräckligt styrkt återbetalningsförmåga.

Med kravet på en sund verksamhet följer alltså en försiktigare kreditgivning till konsumenter. En förväntad konsekvens för konsumenter och samhället är därför att färre krediter kommer lämnas, dock inte för samhället i någon större omfattning.

En konsekvens av föreskrifterna är att det för enskilda konsumenter som har svårt att visa sin återbetalningsförmåga blir svårare att få nya krediter. Det kan innebära att dessa konsumenter i ett tidigare skede kan få betalningssvårigheter med andra skulder, till exempel betalning av andra förfallna lån, räkningar eller andra fordringar. Det finns en risk att dessa tidigare lämnas för indrivning av borgenären. Detta ska emellertid ställas mot att förnyade skulder sannolikt ofta innebär ytterligare kostnader för en gäldenär som redan har svårt att hantera befintliga skulder. Föreskrifterna innebär alltså att konsumenter med solvensproblem tidigare kan hamna hos kronofogdemyndigheten, men med en mindre skuld än om en ny kredit hade lämnats. Föreskrifterna bedöms därför både initialt och på sikt minska överskuldsättningen hos konsumenterna.

Som nämnts ovan bedömer Finansinspektionen att inte alla företag som i dag ägnar sig åt sådan verksamhet som regleras av de nya föreskrifterna kommer att kunna uppfylla kraven och därmed inte kommer att beviljas tillstånd. De konsumenter som är kunder till sådana företag kommer därför behöva byta företag och bli kund hos ett företag som har tillstånd. Det innebär att konsumenterna kommer att behöva svara på frågor och lämna uppgifter med anledning av företagets skyldigheter enligt lagen om penningtvätt och finansiering av terrorism. Det kan även innebära en olägenhet för konsumenten att behöva byta kreditgivare, särskilt om den inte kan få samma villkor för krediten hos de andra företagen. Detta kan särskilt vara fallet om konsumenten tjänat in bonuspoäng eller andra typer av rabatter när den har varit kund under längre tid hos ett företag som inte förmår att uppfylla kraven i de nya föreskrifterna. Dessa nackdelar med förslaget är dock försumbara vid en jämförelse med syftet med reglerna.

Konsumenter som vänder sig till företag som omfattas av de nya föreskrifterna bedöms få en starkare position och bedöms utsättas för en betydligt mindre risk att hamna i en situation med överskuldsättning. Det finns dock en uppenbar risk att de kostnader som de nya skyldigheterna och kraven på företagen medför helt eller i viss mån kommer att vältras över på kunderna. Kreditkostnaden kan alltså förväntas öka något hos företag som inte redan har infört de åtgärder, ruiner och system som följer av föreskrifterna. Hur stor denna fördyring kan bli är svår att uppskatta eftersom det saknas siffror på antalet kredittagare hos de företag som antas kunna få tillstånd enligt den nya lagen.

Föreskrifterna kommer förhoppningsvis att innebära att konsumenter som vänder sig till företag som omfattas av föreskrifterna hanteras och bemöts på ett sätt som är mer sunt. Föreskrifterna innebär även att konsumenterna kan finna trygghet i att Finansinspektionen har tillsyn över att företagen driver verksamheten på ett sunt sätt.

Eftersom överskuldsättningen hos konsumenter på grund av krediter från företagen som omfattas av föreskrifterna förväntas minska, innebär det även en minskad börda för Kronofogdemyndigheten genom att ansökningar om betalningsförelägganden och indrivning minskar.

4.4 Konsekvenser för Finansinspektionen

Den initiala konsekvensen för Finansinspektionen är en ökad arbetsbelastning i samband med prövningen av de ansökningar som kommer in på grund av de nya föreskrifterna. En ansökan beräknas innebära cirka 50 arbetstimmar för Finansinspektionen. Under perioden 1 juni 2014 och 31 december 2014 beräknas Finansinspektionen få in ett 50-tal ansökningar om tillstånd. Dessa antas hanteras under trekvarts år. Under denna period behöver minst två heltidsanställda hantera dessa ansökningar på heltid. Om det inkommer 75 ansökningar behövs tre heltidsanställda under perioden för att hantera dessa. Efter den 31 december 2014 förväntar sig Finansinspektionen färre samtidigt pågående ansökningsärenden. Dessa ansökningar bör kunna hanteras av en heltidstjänst.

Finansinspektionen beräknar att arbetstiden för att förbereda rapporteringssystemen och i övrigt möjliggöra rapportering av uppgifter från företagen till Finansinspektionen uppgår till två arbetstimmar per företag, det vill säga cirka 100 timmar.

Efter att företagen har beviljats tillstånd tillkommer en ökad arbetsbelastning genom tillsynsarbetet och hanteringen av de uppgifter som rapporteras kvartalsvis. Detta uppskattas till en halv årsarbetskraft, det vill säga cirka 800 timmar.